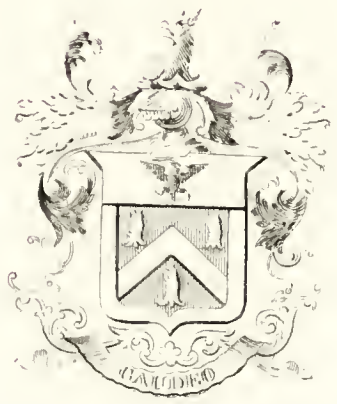

John Carter Brown
Library
Brown University

VRYMOEDIGE AENSPRAECK

Aen Syn

HOOGHEYT

De Heere Prince van Oraengjen, Grave van Nassauw, &c. Gouverneur en Capiteyn Generael van Gelderlandt, Hollandt, Zeelandt, &c. Admirael Generael van de Zee.

Gestelt tot vvaerschouwingh en noodige opmerckingh in desen verwerden en kommerlijcken standt van ons Lieve Vaderlandt.

DOOR

MAXIMILIAEN TEELINCK,

Dienaer des H. Evangelij tot Middelburgh, in Zeelandt.

Nae de Copye tot MIDDELBURGH,

By ANTHONY DE LATER, Ordinaris Stadts-Drucker, wonende op de Groote Marckt. Anno 1650.

VOOR-REDEN

Aen den

Christelijcken Leser.

BEminde LESER; die oogen hebben om te sien: en ooren om te hooren, die konnen vvel mercken, dat de *Oordeelen Godts*, uyt-gegaen zijn, om vvrake te oeffenen, over de *ongerechtigheden*, van Groot en Kleyn, in alle Rijcken. De langhduyrige Oorloge in geheel Europa, heeft veroorsaeckt veel Bloetstorten, vervvoestingen, ballinghschappen, sieckten, dieren tijdt, en noch en houdtse niet op. Alsse in den eenen hoeck vvert uyt-gebluscht, dan ontsteeckte in den anderen. Nieuvve Vrientschappen, veroorsaken nieuvve vyandtschappen, den eenen opkomende, doet den anderen nedergaen, die dan revengien, aenhanck, partyen, soecken te maecken, en daer door beyde in onruste blijven. Isser oyt een Eeuvve ghevveest, in vvelcke grooter alteratien, beroerten, veranderingen, opgangen, ondergangen, zijn ontstaen, als in onse tijdt! de Groote zijn kleyn, de Kleyne groot ghevvorden: de Oorloge is by sommighe in vrede, by andere de Vrede in oorloge verandert: Vrienden zijn vyanden, en Vyanden vrienden gevvorden: alle Fondamenten zijn los gemaeckt, het gene onmogelick scheen te vvesen, is mogelick gevvorden, het Onderste is boven, het Bovenste onder gekomen, de eene leght de ruïne voor de andere, en uyt die Ruïnen blijven ruïnen, sieckten sonder genesingen, vvonden sonder heelen. Die den onderganck van vele Lichamen en Staten, sekerlijcken voor-seggen. En of schoon, uyt soo veel oogenschijnelicke Exempelen, gesien vvert; de ydelheyt, ongestadigheyt, de periculeusheyt van groote Staten, van hooge Authoriteyten: niemandt heeft evenvvel een schrick daer van, maer yeder loopter na toe, doen alle gevvelt om die te bekomen, en op den hooghsten Trap daer van te geraken, sonder haer te spiegelen aen andere, die met al haer vvoelen, selden haer Sonne hebben doen klimmen tot den middagh, of zijnse daer toe gekomen, dan met

meerder snellijckheyt gedaelt zijn in den put van schande, oneere, haet, nijt, als sy tot eere en staet op-geklavert zijn. VVie neemt hier uyt occasie, om by hem selven serieuselick te over-vvegen, hoe hy soo mochte groot vverden, dat hy groot mochte blijven: en soo regeren, dat syn Regeringe, voorspoedigh en bestendigh mochte zijn: voor de Ondersaten, de Republijcke, de Provincien, de Steden, de Huysgesinnen. De menschen heden ten dage, zijn Politijcke en VVerelts-vvijs ghenoegh, om door streken en treken, door civiliteyt, beleydt, pretext van goede Regeringe, tegenstant van de quade, en oprechtigheyt tot het Ghemeyn: haer eygen bate en vvrake uyt te vvercken, haer Huysen te bouvven, de Plaetsen van andere te occuperen, Alleen het Credijt en de Macht in handen te krijgen, voor-gevende, dat sy het dan sullen veel beter, daer sy 't dickmaels veel erger maken, en daer door vvederom al haer hooghte in leeghte, al haer geluck in ongeluck, al haer eere in schande, al haer macht in onmacht, al haer gunste in ongunste doen veranderen. VVelck den *Koninclicken Prophete David*, in *Saul*, syn Voorsaet; ghesien hebbende: die in al syn beleydt Godts VVet aen een zijde stelde, en nae syn eygen vverelts, vleeschelicke vvijsheyt, Regeerde. En daer door syn Croone voor hem ende syne nakomelingen quijt gevvorden vvas. Heeft gerefolveert een andere streke te houden, syn cours te setten, alleen nae het Compas van *Godts VVoordt*. En komende tot de Croone, na soo veel troubelen, *Recht* en *Gerechtigheyt* by hem te laten domineren, en synen voet van dien oprechten vvegh niet af te vvenden, de quade, en quade Belials-nucken te sullen vveeren, de Getrouvve in den lande, te voorderen en te meyntineren, gelijck hy in den *Psalm hondert en een*, te kennen geeft. Omdat hier aengevvesen vvert, hoe een Regent, niet alleen *Politijckelick* soude mogen Regeren, maer *Christelijcken*, dat is, niet na de Maximen van *Machiavel*, maer na den Regel *CHRISTI*, om hem selven en de geheele Staet te behouden. VVy vvenschen en hopen, dat dit sal aengenaem, nut, en dienstigh zijn, om die 't vvel met ons Vaderlandt meynen, goede instructie te geven, in dese vervverde, losse, bekommerlicke tijden, om onse STAET soo te Regeren, dat Godt onder ons mach blijven vvonen, onse VREDE bestendigh zijn, de Ingesetene na ziel ende lichaem vvel mogen varen. Soo zy het, &c.

Den

Den Doorluchtigen, Hoogh-geboren, en Veel-vermogenden VORST

WILHEM,

Prince *van* Oraengjen, Grave *van* Nassau, Gouverneur *en* Capiteyn Generael *van* Gelderlandt, Hollandt, Zeelandt, *&c.* Admirael Generael *van de* Zee.

MYN HEER. Soo den Godt der Goden, en den Heere der Coningen, die de verborgentheden openbaert, Dan. 2. 47. nu immediatelick/ door de Dienaers Christi, en de Uytdeelders der verborgentheden Gods, 1. Cor. 4. 1. sprake, als in voortijden, door de Propheten, Heb. 1. 1. Hy soude ons sijne Gesanten, van Christi wege, 2. Cor. 5. 20. gelasten/ tot D Hooghey te seggen van D Voor-vaderen / gelijck de Heere der Heyrscharen Nathan den Siender, 1. Sam. 9. 9. voor het aengesichte des Koninghs Davids, 1. Coning. 1. 23. dede seggen/ Ick ben met haer geweest, overal, waer sy henen gegaên zijn, ick hebbe alle hare vyanden uytgeroeyt, van voor haer aengesichte, Ick hebbe haer een Naem gemaeckt, gelijck den naem is der Grooten, die op de aerde zijn, 1. Chron. 17. 8. Ick hebbe haer omgordt met kracht ten strijde, Ick hebbe voor haer doen neder-bucken, die tegen haer opstonden, Psal. 18. 40. De Heere die weet het, Israel selfs, Jos. 22. 22. en alle de Inwoonderen onses Vaderlants/ moeten't bekennen/ dat de stercke GODT, Psal. 62. 12. Hy kloecke Helden/ 1. Chron. 7. Vs. 7. PRINS VVILHEM: PRINS MAURITS: PRINS HENRICK: verweckt heeft/ als Verlossers, Jud. 3. 9. die ons door den Zegen des Heeren verlost hebben / Prov. 10. 22. van de handt aller die ons druckten, Jud. 6. 9. Wanneer onse doot-vyanden, ons omringht, Psal. 17. 9. haren mondt tegen ons op-ghesperret hadden. als een verscheurende en brullende leeuw, Psal. 22. 14. en over onse Voor-vaderen uytriepen/ aen hare Mannen des bloedts, 2. Sam. 16. vers. 7. de INQUISITIE-MEESTERS, en weede Spaengjaerden/ Ontbloosse, ontblootse tot haer fondamenten toe, Psal. 137. 7. ghy en sult u niet ontfermen, over de vrucht hares buycx, u ooge en sal de Kinderen niet verschoonen, Esa. 13. 18. maer die voor hare oogen verpletteren, hare Huysen plunderen, hare VVijven schenden. vers. 16. Stelt het Landt, tot een vervvoestinghe. vers. 9. Ontneemt hare Privilegien: Verbrandt alle hare Steden, Mannen, VVijven, en Kinderkens, Deut. 3. 6. laet niemant over blijven/ vers. 3. van alle die Geusen: verwerpt die ketterssche menschen, Tit. 3. 10. GEESTSE TE VYERE EN TE SVVEERDE OP. Daer door te dien daghe, een groote vervolginge wierdt tegen de Gemeynte van Neerlandt / soo dat onse Voor-ouderen verstroyt wierden, door de landen, Act. 8. 1. van Vranckrijck/

Duytschlandt/ Engelandt / Ft. de rechte Gereformeerde / waren als een verjaeght Rhee, en als een Schaep, dat niemandt en vergadert, Esa. 13. 14. In dese sware, 2. Tim. 3. 1. boose, Eccles. 9. 12. en benaude tijden, Dan. 9. 25. als peder tot een roof gewroden / en datter niemandt was, diese redde, tot een plunderinge, en dat niemant seyde, Geefse weer, Esa. 42. 22. als niemant wist/ wat hy in dese dagen der versoeckinge en verwoestinge, sonde doen / of tot wien hy soude vlieden, om hulpe, Esa. 10. 3. Doe is 't dat den menschen Hoeder, Job 7. 20. die barmhertigh, lanckmoedigh, groot van weldadigheyt, en waerheyt is, Exod. 34. 6. onse ellende heeft aengesien, en onse ziele in benautheyt ghekent, Psal. 31. 8. Doe is 't dat de HEERE sich een Man gesocht heeft, na sijn herte, en hem geboden, een voorganger te zijn onder sijn volck, 1. Sam. 13. 14. Hy heeft een hulpe besielt, by eenen Heldt, Psal. 89. 20. PRINS VVILHEM, wiens gedachteniss tot zegen is, Prov. 10. 7. dewelche/ wanneer Vranckrijck/ Engelandt/ Duytschlandt/ en alle andere Potentaten: haer rechterhandt achterwaerts trocken, doe de vyanden over ons quamen, Ezech. 2. 3. en ons niet durfden aennemen, tot een erfdeel, Exod. 34. 9. om een muer om ons te zijn, 1. Sam. 25. 16. tegen de verbolgentheyt onser benauwers, Psal. 7. 7. en ons te redden van de handt onser vyanden, ende vervolgers, Psal. 31. 16. Om dat sy vreesden/ dat wy de een tegen de andere, ontstucken soude geslagen werden, Jerem. 13. 34. en dat sy met een Koningh over ons te zijn, haer eygen vettigheyt, en welvaren soude verlaten, Jud. 9. vs. 8. 9. en haer met desen lastigen Steen beladende, selver doorsneden souden werden, Zach. 12. 3. en alsoo den Helper, en die geholpen souden werden, struyckelen, neder vallen, en al te samen te niete comen, Esa. 13. 3. dewijle onder ons / in 't eerste, in den beginne, Esai. 1. 26. van onsen Staet/ noch Macht, Sterckte, Eere, Dan. 2. 37. oyder/ gelt/ noch Krijgsvolck/ of aensienlicke personagien/ en waren/ om voor het aengesichte onser vyanden te connen bestaen, Levit. 26. 37. of om dit groote werck, 1. Paral. 29. 1. aen te vangen. Doe is 't nochtans / dat PRINS VVILHEM, vol zijnde van den Geest des Heeren, Deut. 34. 9. sijn ziele, versmaedt heeft ter doot, Jud. 5. 18. sijn Eere/ sijn Goet / sijn Staet / sijn Huys, sijn Erffenisse, laten varen, en gemaeckt / tot een gesprinckelde vogel, om van peder / op gegeten te worden/ Jerem. 12. vs. 7. 9. sijn gerustigheyt/ toekomende promotien/ van de Koningh van Spaengien/ jae sijn leven niet dierbaer voor hem selven geacht, Act. 20. 24. om te comen, tot de hulpe des Heeren, met de Helden, Jud. 5. 23. en Godts volck/ van het gewelt der hellen te verlossen, en vry te maken van de doot, Hos. 13. 24. van alle hare vyanden, en haters, die haer vervolght hebben, Deut. 30. 7. met sulcken zegen; dat alle Inwoonders der VVereldt, soo wel slechte als aensienlijcke, het ter ooren namen, Psal. 49. vs. 2. 3. en wel merchen konden/ dat de Heere met hem was, sijne wegen voorspoedigh maeckte, Jos. 1. vs. 5. 8. en tot hem seyde/ VVeest sterck, en hebt goeden moedt, en verschrickt niet, en ontset u niet, de Heere uwe Godt is met u alomme, daer ghy henen gaet, vers. 9. Want in korten tijden/ heeft de Heere/ een schrick voor sijne vyanden aengesicht gesonden, haer vertsaecht gemaeckt, den necke doen keeren, Exod. 23. 17. Hare vastigheden, den BRIEL, ENCHUYSEN, VLISSINGE, zijn als eerste vruchten, hem

in de

in de mont gevallen, en daer door de Poorten des Landts, wijdt geopent geworden, Matth. 3. Vſ. 12. 13. tot voorder progreſſen. En om allencxkens / een forme van Regeringe op te richten / gelijck oock / eerſt HOLLANDT en ZEELANDT, daer naer meer andere Provintien / in een Vnie Anno 1579. in een Lichaem, tot hares ſelfs opbouwinge, en verſekertheyt / t'ſamen gevoeght zijn, Epheſ. 4. 16. Wanneer de vyanden ſagen / dat Godt een plaetſe voor ons bereydt, en onſen VVortel dede inwortelen, Pſal. 80. 10. om ſijne Rancken te doen uytſchieten, tot aen de zee, en ſijne Scheuten, verſ. 12. tot in de andere omliggende Provintien / ſoo iſſer een verſchrickinge op hen gevallen, en een vreeſe / dat de Heere ons dit Landt ſoude geven, Joſ. 2. 9. om welck te voorkomen / ſoo hebben ſy t'ſamen raedt ghenomen / hoe ſy PRINS VVILHEM, om dat hy een Krijghſman was, Joſ. 17. 1. Hoe ſy hem den Boom met ſijne Vruchten, verderven, en uyt den lande der levendige, uytroeyen ſoude, Jerem. 11. 9. En daer toe upt-ghebonden / een Belials man, 2. Sam. 20. 1. BALTESAR GERRARTS, die binnen Delft in May 1584. ſijn Sinck-roer / (welcke hy ghekocht hadde / om een Helmoeſſe / die de Prins hem ſelver ghegeven hadde) ſpande en ſchoot hem, 1. Coning. 22. 34. daer op dien Voorſ. Prince / wiens gedachteniſſe in eeuwigheyt is, Pſal. 112. 6. upt-rien; HEERE GOD VVEEST MYN ZIELE GHENADIGH, VVANT ICK BEN ſeer verwondet. HEERE GOD VVEEST MYN ZIELE, EN DIT ARME VOLCK GENADIGH. Nae welcke woorden / hy ſterf, verſ. 37. Ende ſoo is't Cieraet Iſraels, 2. Sam. 1. 19. een Vorſt, jae een Groote in Neerlandt gevallen, 2. Sam. 3. 38. Daer over de Dochteren, der SPAENGIAERDEN, haer verblijden, en de Dochteren der onbeſnedene opſprongen van vreughde, Vſ. 20. en ſeyden / daer light die Man / die de Coninckrijcken dede beven, Eſa. 14. 16. en meynden dat het met die doot / al gewonnen was / dat de reſterende Heeren ſouden gaen / als Schapen, die geenen Herder en hebben, 2. Chron. 18. 16. en het overblijfſel, cleyn, weynigh, en onmachtightigh zijnde, Eſa. 16, 14. voor haer aengeſichte, niet ſoude connen beſtaen, Levit. 26. 37. maer haeſt wederom aen Spaengien komen. En dat dan de Gereformeerde in den middagh verdreven, en uyt-ghewortelt, ſoude worden, Zeph. 2. 4. en hare beelden op-ghericht, Dan. 3. 1. Dit was haer hope.

Maer die in den Hemel woont, belachte haer, de Heere beſpottedeſe, Pſal. 2. 4. en heeft getoont / dat wanneer ſy meynden / noch VVortel, noch Tack te laten / Malach. 4. 1. dat hy de Stamme, met de VVortel, Dan. 4. 26. wonde behouden. Want het geſchiede na eenighe dagen / alſſer groote confuſien ontſtonden / om dat de Camp-vechter wech was / 1. Sam. 17. 4. dat de Outſte, en Staten des Landts / tot PRINS MAURITS ſeyden; Komt, en weeſt ons tot een Overſte, op dat wy ſtrijden tegen onſe VVeder-partijders, Jud. 11. Vſ. 5. 6. gelijck wy in alles, na u Vader PRINS VVILHEM gehoort hebben, ſoo ſullen wy nae u Hooren, alleen weeſt ſterck, en hebt goede moedt, Joſ. 1. Vſ. 17. 18. Daer op is't / dat PRINS MAVRITS, in't Jaer 1587. het Generaelſchap heeft aengenomen / en niet tegenſtaende / dat hy teder was / 2. Sam. 3. 39. ebenwel ſoo geluckelijck uytgevoert / dat hy dagelijcx ſterck, en de Koninghs-

ninghſche ſwacker wierden / 2. Sam. 1. 31. dewijle de Heere haer gheplaeght heeft, en ons doen voortſchieten, Pſal. 44. 3. haer jock van onſen hals genomen, Joſ. 10. 24. en PRINS MAVRITS veel grooter victorien gegeven heeft / waer door ſy hem vreeſden, alle de dagen ſijns levens, Joſ. 4. 14. ghelijck ſy ſijn Vader gevreeſt hadden. Soo dat ſy eyndelick gedwongen wierden / tot onſe Vyanden te ſeggen / Sal dan het Sweerdt eeuwelijck verteeren, en weet ghy niet dat het ten leſten bitterheyt ſal zijn? 2. Sam. 2. 26. laet ons Treves maecken / welck / al-hoe-wel tegen de hoyſt van PRINS MAVRITS, en de beſte Patriotten upt-gewrocht wierdt. Soo dat het volck ſtont ſtille, en jaeghden Spaengjen niet meer nae, en voeren niet voorder voort te ſtrijden, Hſ. 28. den Krijgh des Heeren, 1. Sam. 18. 17. Alſoo heeft de Heere, onſe VVeder-partijders, en Haters beſchaemt gliemaeckt, Pſal. 40. 8. die daer meynden uyt Iſrael af te houden, den Kop, den Steert, den Tack, en de Kieſe op eenen dagh, Eſa. 9. 13. maer onſe Godt heeft ons hooft verhooght, boven onſe vyanden, die rontom ons waren, Pſal. 27. 5. ſoo dat wy door ſijne goetgunſtigheyt, Pſal. 30. 8. voor een tijt / vrede hadden, van alle zijden, 1. Coning. 4. 24. elck woonende onder ſijnen wijnſtock, en vijgh-boom, van Dan tot Berſeba, Hſ. 25. Doch het en heeft niet lange geduert / maer volgens de waerſchouwinge van PRINS MAVRITS, ſoo is't dat de vergaderinge des Booſdoenders, Papiſten / Remonſtranten / en alle and're Sectariſſen / hoyts na den TREVES, lagen geleyt hebben, in verborgene plaetſen, Pſal. 10. 9. om door bedriegeryen ende liſt, moeyte en onghe-rechtigheyt aen te richten, Hſ. 7. daer toe ſy onſe tegen partijders, overal aengeblaſen, Hſ. 5. hebben / om het ſuyvere aengeſicht, van de Religie / in deſe Landen / ſoo geluckelijck aengenomen / geleert / en beleden / te bemodderen, Job 16. 16. met verderffelijcke Ketteryen, bedecktelijck in te voeren, 2. Petr. 2. 1. om te verleyden, indien het mogelijck ware, oock de uytverkorene, Marc. 13. 22. jae ſy wierden ſtout en weelderigh, in hare bedriegeryen, haer ſelven daer in behagende, 2. Petr. 2. Hſ. 10. 13. om dat ſy de Groote, onder deſe boeyen, oock ghebonden kregen / Nah. 3. 10. jae de kloeckſte mannen, Nah. 2. 3. in de Regeeringhe. Waer door te ghelijcke / een groote alteratie / in de Religie en Regeeringhe ontſtont. Soo datter in die tijden des Vredes / geen vrede en was, voor degene die uyt gingen, en den genen, die in quam. Maer vele beroerten warender, onder de Inwoonderen des landts, 2. Chron. 15. 5. overal ſagh men wrevel en twiſt, in de Steden, Pſal. 55. 10. waer door onſe vyanden hoopten / dat wy tot een verwoeſtinge, en vloeck ſouden werden, 2. Coning. 22. 19. Om welck te beter upt te werchen / ſoo is't dat een Belials raetſman, die quaet dacht, Nah. 1. 11. en met grimmigheyt tegen PRINS MAVRITS vervult was. Om dat hy hem niet en neyghde, Eſter 3. 5. nae ſijne quade raetſlagen / de Overſte der vergaderingen Mannen van Name, Num. 16. 2. opmaeckte / die een quaet ghe-rachte, over hem voort-brachten / Num. 13. 32. dat hy hem ſocht te verheffen, over de Gemeynte des Heeren, Num. 16. 3. de macht van de Staten te vertreden / hem ſelven Souverain te maken / door de wagenen, peerden, heyr, ende macht, van't Landt / Eſa. 43. 17. en als dan der Ingeſetenen Sonen, Dochters, Ackers, VVijngaerden, Knechten, Dienſtboden, aen ſijne Hovelingen, en

Knech-

Knechten; te geven, 1. Sam. 8. 11. hem ſoo qualick vergeldende / voor al het goet dat hy aen haer gedaen hadde, Jud. 8. 35. Waer door vele aengeſet wierden/ hem een vyandt te zijn, en ſonder oorſaecke te haten, Pſal. 35. 19. upt de Regeeringe te houden/ hem verachtende, en ſeyden / watſoude ons deſe verloſſen! 1. Sam. 10. jae de Wapenen/ Waertgelders/tegen hem en de Staet op te nemen/die ſy animeerden tot haren Krijgh, 1. Sam. 8. 20. te voeren/ daer door het geheele Landt verwerret was, Eſter 3. 15. Maer als PRINS MAVRITS, dat ſach/ſterckt hy ſich, 2. Chron. 1. 58. en ſpraeh/tot de Heerſchers, die over het gantſche Lantſchap, geſtelt waren, Dan. 2. 48. Laet ons ſterck zijn, voor ons volck, en voor de Steden onſes Godts, 2. Sam. 10. 12. de Heere, ſal met de goede zijn, 2. Chron. 19. 11. daer is hope voor Iſrael, deſen aengaende, Eſai. 10. 2. waer op PRINS MAVRITS, met goetvinden van de Staten Generael/ eenige van de principaelſte verleyders des volcx, Ezech. 13. 19. en aenſtoockers/ in het gevangeniſſe geleyt, 2. Chron. 16. 10. de Waertgelders/die ſy als helden gebruyckt hadden, 2. Chron. 25. 6. en van overal tot haer gekomen waren, nae haer plaetſe doen gaen, Vſ. 10. De Regenten/die tegen de Staet beraedtſlaeght hadden, Pſal. 2. 2. heeft hy uyt de Magiſtraten geſet/ en andere Landt-vooghden, in haer plaetſe geſtelt/die het werck beter ſouden doen, Eſter 6. 3. alſoo met ſijne haters doende, nae ſijn wel-behagen, vers. 5. Sommige wierden ontſtucken geſlagen, onthooft/andere gebannen/ en elck vergolden, na alle hare boosheyt, die ſy aen Zion, en het Vaderlandt/ ghedaen hadden, Jerem. 51. 24. en daer en is niemant geweeſt/ die eenen vleugel verroerde, of den beck op dede, of piepede, Eſa. 10. 14. ſoo dat ſyn PRINCELICKE EXCELLENTIE de Staet/wederom in ſtilte en ruſte gebracht heeft: en ſelver in hope geruſt, Actor. 2. 26. met eere en heerlickheyt gekroont is, Pſal. 8. vers. 6.

Nae dat PRINS MAVRITS, de Knecht des Heeren, gheſtorven was, Jud. 2. 8. ſoo riep Godts volck tot den Heere; en de Heere verweckte wederom reuen nieuwen Verloſſer, die jonger was dan Hy, Jud. 3. Vſ. 9. Sijn Hoogheyt, PRINS HENRICK, en de Geeſt des Heeren was op hem, en hy richtede Iſrael. en toogh uyt ten ſtrijde, ende de Heere heeft veel groote Steden/ in ſijn handt gegeven, dat ſijn handt ſterck geworden is over onſe vyanden, Vſ. 10. van buyten: en tegen de quaetwillige van binnen/is ſijn Hooghept allencxkens ſtercker geworden/maer die van de Factie gingen en werden ſwacker, 2. Sam. 3. 1. waer door gantſch Iſrael tot hem vergadert is, vers. 21. de Regeeringhe omgewent, want het van den Heere hem geworden is, 1. Coning. 2. 15. Die hem ſoo heeft by gheſtaen / in ſijne Belegeringen/dat niemandt voor ſijn aengeſichte heeft konnen beſtaen, Joſ. 23. 9. maer heeft gelucheljck/ de Steden, welck de Spaenſche / van ons genomen hadden, weder aen de Regeeringhe ghebracht, 1. Sam. 7. 14. en alles ſoo wijſſelick helpen Gouverneren/dat het volck in een woon-plaetſe des vredes hebben gewoont, in wel-verſekerde woningen, in ſtille en geruſte plaetſen, Eſa. 32. 18. waer door ons Landt overvloedt heeft/ met Rijckdom, en Goeden, en Eere, en de Inwoonderen hebben geens dinghs gebreck gehadt, voor hare ziele, van alles watſy begeert hebben, Eccleſ. 6. 2. Soo

Dat wy mochten seggen/ VVel geluckigh zijt ghy ô Israel, wie is de Geunieerde Provincien gelijck? ghy zijt een volck, verlost door den Heere, den Schildt uwer hulpe. Die heeft ghemaeckt/ door de kloecke Daden van SYN HOOGHEYT, dat onse vyanden / sich geveynsdelijck, begonnen te onderwerpen, Deut. 33. 29. en wanneer sy sagen / dat sy t'elckens ghesla gen wierden, voor 't aengesichte Israels, 1. Chron. 19. 19. soo seyden sy tot malkanderen; Den onderganck komt, ellende op ellende, geruchten op geruchten van nieuwe Machten, VYT VRANCRYCK, VYT HOLLANDT, die wy niet en sullen konnen tegenstaen / laet ons soecken vrede, Ezech. 7. Vs. 24. 25. met DE STATEN te maken: want de Heere heeft haer vry ghekocht, hy heeft haer verlost uyt de handt ons Conings / die stercker was dan sy, Jerem. 31. 11. welcke onderhandelinge/ tot op het slupten gebracht was/ wanneer SYN HOOGHEYT gestorven is / in goeden Ouderdom, sat van dagen, rijckdom, en eere, en sijnen Sone; Sijn Hoogheydt PRINS VVILHEM, regeert in sijn plaetse; 1. Chron. 29. 28.

Oorluchtige en Hooghgeboren Vorst, Alsoo heeft de Grootmachtighe Godt, Psal. 89. 9. niet alleen/ weldadigheyt ghedaen aen uwe Vaderen, die als een dryvoudich snoer, niet hebben konnen ghebroken worden/ Eccls. 4. Vs. 12. Maer *V Hoogheyt* ook versien met dese verhooginge, 1 Chron. 17. Vs. 17. en gemaeckt/ een Stadthouder en Regent, Gen. 42. Vs. 6. in haer plaetse, 2 Chron. 1. Vs. 8. en ghegheven/ wysheyt en wetenschap, om voor het aenghesicht des volcx, uyt en in te gaen. Soo haest *U Hoogheyt* het Gouvernement hadde aengenomen/ heeft *U Hoogheyt*, tot groote vreughde bande rechte Patriotten/ stracx doen blycken/ dat de VVijsheyt Godts, in *U Hoogheyt* was/ 1 Coning. 3. 28. om de oude Palen, die de Vaderen ghestelt hadden, niet te rugge te setten, Prov. 22. 28. datmen daerom inde Vrede-handelinghe/ met den Coninck van Spaenjen / niet behoorde te continueren. Waerom D Hoogh-gemelde *Hoogheyt*, al stracx gearbeyt hebt / het begonnen Werck af te breken. En daer toe de Regenten / nae het exempel van *Prins Maurits*, voor den Treves/ tot waerschouwinge aengesegt. De Spaensche handelen trouwloosliick, en geloofte niet, haer mont is gladder dan boter, maer haer herte is Krijch, Psal. 55. Vs. 22. die Vrede sal een verdorven Gordel zijn, die nergens toe en sal deugen, Jerem. 13. Vs. 7. dan ons te doen in stucken geslagen te worden, de een tegen de andere, Jerem. 13. Vs. 14. door oneenighheden en Factien: en ons selven seer schuldich te maken, Ezech. 25. Vs. 12. aen onse Vrienden, en de Vrienden onser Vaderen, wanneer wy die verlaten sullen, Prov. 27. Vs. 10. Jae weet / als wy niet meer Mannen ten strijde sullen toerusten, tegen de Spaenjaerden/ om de wraecke des Heeren, aen hun te doen, Num. 31. Vs. 3. over het bloedt vande zielen, der ontschuldigen en noodtdruftigen, Jerem. 2. v. 34. welck sy/ als water uytgestort hebben, Job 3. v. 34. so sal ons ganssch Hooft cieraet, de Kroone onser Heerlijckheyt, nederdalen; Jer. 13. v. 18. wy sullen een peder/ tot een roof, en plunderinge, 2 Coning. 21. v. 14. en onse Vrienden, tot een spot worden, Job 12. v. 4. en in plaetse van een vyandt veel

al hry

al krygen. Soo heeft *U Hoogheyt*, die gevreesde verderffelijcke/en bedriegelijcke Vrede/gesocht te steuptren: maer dewijle *U Ho.* noch jonck was, en teeder van herten, dat ghy u tegen hen, niet kondet verstercken, 2 Chron. 13. v. 7. so zijn de sonen Seruja, u te hart geweest, 2. Sam. 3. v. 39. de sonen Bicheri, willende u eere in't stof doen woonen, Psal. 7. v. 6. hebben de Basuyne tegen u geblasen, 2 Sam. 20. v. 1. Soo dat *U Heogheyt*, het niet heeft konnen verhinderen / maer de Vrede heeft syn voortganck ghenomen. Doch dewijle men in desen *U Hoogheyt* geen gehoor heeft willen geven, gelijck men behoort hadde, soo is / niet dan hinder en schade, Actor. 27. v. 21. over de Ingesetene ghekomen / die by na vrienden en vpanden ten roove worden, Ezech. 26. v. 5. gelijck yeder nu kent en oock erkent, en tot den eynde toe erkennen sullen, 2 Corinth. 1. v. 13. gelijck te vreesen is. Want ons Landt, is door de bedriegelijcke Vrede / bedorven, Esa. 14. v. 20. sins is de onderlingen Coophandel, jae de gantsche Gemeynte in't midden van ons gevallen, Ezech. 27. v. 34. door Neeringloosheyt/ welcke vele/ met bitterheyt der zielen, doet weenen, v. 31. sins is de affectie van onse Bondtgenooten tot ons/ de Eenigheyt onder ons vergaen/ waer door de bitterheyt, bitter is inde Vrede, Esa. 38. v. 17. sins is ons Vaderlant/ het Cieraet van alle Landen, vloeyende van Melck en Honich, Ezech. 20. v. 6. besocht geweest/ met dieren tijt over het geheele Landt, tot groote benautheyt van vele/ Act. 7. v. 11. waer door onse vettigheyt, in magerheyt, Esa. 10. v. 16. verandert is. sins heeftmen sekerlijck beginnen om te stooten, de Fondamenten, Psal. 11. v. 3. vande Vrie / die by de oude Regenten / tot een Grontsteen van onse Staet/ja tot een Beproef-steen, van wijde vaste gegrontvest zijn, Esa. 28. v. 16. gestelt is. Ja wert niet/ met approbatie van alle de Provintien/ erkent en ghepreesen *U Hoogheyts* voorsichtich / snel / en wijsselijck beleyt, Eccles. 2. v. 19. om sulex te steupten/ en daer door na te jagen, 't ghene tot den Vrede, Rom. 14. v. 19. en Eenigheyt / dient. VVant in haren Vrede, heeft *U Hoogheyt* Vrede, Jer. 29. v. 7. Het kan niet geloochent werden/ of daer zijn maer te veel Kinderen Belials, Jud. 19. v. 22. Papisten / Remonstranten/ vpanden vande Religie en Staet/ in't midden van ons/ die daer durven/ een oordeel van lasteringe, tegen u Ho. voort brengen, Jude v. 9. (tot ontdeckinge van haren aert/ hoe qualijck sy 't met u Hooghept meynen) als of u Hooghept die in allen desen/ u vertoont hebt/ wijs van herte, en sterck van kracht, Job 9. v. 4. te zijn / daer in niet anders sout voor ghehadt hebben/ dan u eygen Authoriteyt te doen wassen, en des Staets te verminderen, Josh. 3. v. 30. Ja het is schandelijck te dencken/ ick laet staen te seggen, Ephes. 5. v. 12. wat sy u Hooghept nageven/en voor courant uptstroyen/ dat u Hooghept door de kracht uwer handt, niet alleen de Landtpalen wout wech ghenomen hebben, maer ghesocht sout hebben / te dooden een Stadt die een moeder is in Israel, 2 Sam. 20. 19. en aldaer den vorraet, het vermogen der volckeren, als eenen Nest, te samen geraept, en gerooft sout hebben/ gelijckmen de eyren die verlaten zijn, t'samen raept, Esa. 10. v. 13. 14. om door haer Gout en Silver, u eygen schatten en vermogen, te vermeerderen, Ezech. 28. v. 5.

De Godt der goden, de Heere die weet het, Israel selfs, en alle rechte Patriotten/ weteut oock/ Josua 22. v. 22. V getuyge is inde Hooghte, Job 16. v. 19.

dat sulcx inopt/ in u Princelijck herte/ is gekomen/ maer dat uwe vyanden en haters/ Psal. 21. 9. sulcken schendelijcken daet/ bedacht hebben/ v. 12. om dat sy u quaet soecken, Psal. 38. v. 13. en geerne sagen/ dat u Hooghept sijn Naburen grootelijcx tot een smaet, Psal. 31. v. 12. en de Ingesetene; tot een grooten grouwel, mochtet gestelt werden, Psal. 88. v. 9. Nemet doch dese boosheyt der Godtlooser, Psal. 7. 10. niet ter herten, 2 Sam. 19. v. 19. Geeft oock u herte niet tot alle woorden, die men spreect, Eccl. 7. v. 21. Godt den Richter der gerechtigheyt, Psal. 9: v. 5. die herten en nieren beproeft, Psal: 7. v. 10. die alrede u gegeven heeft na u herte, en al uwen raedt vervult heeft, Psal. 20. v. 5. sal de Godtloose noch meer verstricken, in't werck harer handen, Psal. 9. v. 17. die tegen u overtreden hebben, uytsuyveren, Ezech. 20. v. 38. Haer valsche lippen, die hart spreken, in Hoogmoet en verachtinge, sullen stom worden, Psal. 31. 19: maer die u om valsche oorsaecken haten, Psal. 38. 20. sullen met schaemte en schande, bekleedt worden, Psal. 35. 6. en in korten verdwynen, Psal. 37. v. 20. want de Heere heeft het recht lief, en sal u Hooghept/ sijn gunst genoot, niet verlaten, maer in eeuwigheyt bewaren, v. 28 VVacht maer op den Heere, en houdt sinen wegh, hy sal u verhoogen op der aerden, v. 34. Ghy sult uytgaen en toenemen, Malach. 4. v. 2. De Heere sal met u Hooghept zijn, om u te behouden, en uyt alles te redden, Jerem. 42. v. 11. D Hooghept heeft alrede in u hoxte Bedieninghe/ door gewisse ken-teeckenen, levendich vertoont, Actor. 1. v. 3. dat u Hooghept geen gelt/ maer Eere: geen confusie/ maer Order: geen veraminghe/ maer Verrijckinghe vande Ingheseetene soeckt: geen Authoriteyt van de Staet verbreken/ maer Maintineren wilt: geen Resolutien te niete doen/ maer Executeren. Jae u Hooghept vertoont/ meer en meer/ niet tegenstaende soo veel wederstant en lasteren, Actor. 18. v. 6: welck u Hooghept ontmoet is/ dat u Hooghept in u jonge jaren/ u vermaeck en playsier/ meer en meer afgesneden. en u selven opgeoffert hebt/ Hebr. 7. v. 27, ten dienste van ons lieve Vaderlandt/ en Godts Kercke/ om verstandelijck/ daer omtrent te wandelen/ Psal. 101. v. 2. alle Belials stucken/ v. 3. daer uyt weech te nemen/ en de Oude/ Loffelijcke/ lang-beproefde/ gezegende/ bevestichde Maximen/ doch veelsins verballen/ wederom in figuer en kracht/ te brengen. Hier in gelegen zijnde.

1 Dat wy staen inde Vryheyt, met welck ons Godt, na ziel en lichaem/ vry gemaeckt heeft, en neerstelijck waken, dat wy met het Jock der dienstbaerheyt, niet wederom bevangen worden, Gal. 5. v. 1.

2. Dat wy opt en opt voor vast gelooven/ dat de Spaensche/ noch ten desen dage/ maer Lagen-leggers/ 1 Sam. 22. v. 8. zijn/ en seer listelijck met ons handelen/ 1 Sam. 23. v. 22. om wat sy door *het Leeuwen vel*, de Oorloge niet hebben konnen bekomen: door *het Vosse-vel*, de Vrede/ te verkrygen. Dae de Lesse van Lipsius/ en andere. Die wy daerom niet en mogen vertrouwen/ wanneer sy selver vriendelijck met ons spreken, Jerem. 12. v. 6. want seven grouwelen sijn in haer herte, Prov. 26. v. 25. die maer met schuym van silver overtogen zijn, vers. 23. daer Prins Wilhem Hooghloffelijcker gedachtenisse/ de Staet/ menichmael/ van gewaerschout heeft.

3 Dat wy onverbreeckelijck/ ons vast houden, Job 8. v. 15. aende Unie van

van Wtrecht/ en alle die haer ſelven / daer van afſchepden willen / voor menſchen keuren/ die geen goeden geeſt hebben/ Jud. 19. dienen derhalven moet verminderen, om datſe niet meer en heerſchen, Ezech. 29. 15.

4 Dat wy een ſuffiſant Heyr, van ſtrijtbare, uytgheleſene, en kloecke, Helden, 2 Chron. 19. v. 3. in dienſt houden / om Iſrael, ons Vaderlandt / te behouden, Jud. 10. v. 1. tegen alle/ van binnen en buyten / die over ons wake een quade, en niet ten goede, Jerem. 44. v. 27.

5. Dat wy het Hoogh-loffelijck Huys / van de *Primen* van *Orangien* en *Naſſauw* : weldadigheydt bewijſen, na al het goede, datſy by Iſrael, ons Vaderlandt/ gedaen hebben, Jud. 8. 35. en eeuwelijck ghedencken / hoe ſy door Gods zegen/ ons geredt hebben/ van de handt aller onſer vyanden, rondtomme, Jud. 8. verſ. 34. om daer door / in teecken van danckbaerheydt/ Syn Hooghepdt tegenwoordigh / alle eere / liefde / hulpe / trouwe / en Hooghachtinge/ te bewijſen. Gewendt u doch aen hem; ende hebt vrede. Daer door ſal u het goede overcomen, Job 22. verſ. 21. Veracht hem noyt, in u herte; 1. Chron. 15. 29. als ghy ſekerlijck merckt, dat quaet ten vollen, teghen hem beſlooten is, geeft hem dat dan te kennen, 1. Sam. 20. verſ. 9. Laet niet toe dat Syn Hooghepdt/ in ſijn Authoriteyt/ Macht en Laſt, Act. 26. 12. hem/ na het exempel ſijner Voorſaten / vande Provintien in't gemeyn / en elck in't byſonder/ volgens de Unie van Utrecht / gedefereert en opgedragen/ ſoude vermindert of verſwackt worden/ want willen wy Syn Hooghept/ de Heerlijckſte in den Lande, verachtelijck maken, Eſa. 23. verſ. 8. 9. ſoo ſal het broederſchap, tuſſchen Juda en tuſſchen Iſrael, tuſſchen de Provintien haeſt te niete gaen, want zijn Authoriteyt / is den Stock, t'ſamenbinder, Zach. 11. verſ. 14. en daerom moet nopt gedacht werden/ om dat Aenſien/ onder de voete te treden. Sulcx ſoude niet wel gedaen zijn by ſijnen Huyſe, noch na de verdienſte ſijner handen, want ſijn Vaders, hebben voor u lieden geſtreden, en haer ziele verde wegh geworpen, en u uyt der Spaenjaerden handt/ gereddet, Jud. 9. verſ. 16. 17. en daerom is Syn Hooghepts Naem groot in Iſrael, Pſal. 76. verſ. 2. en Doorluchtiger en heerlijcker, verſ. 5. inde oogen van alle goede Patriotten/ als van yemandt/ na de maxime van de Voor-vaderen. Wy hoeven niet te vreeſen/ gelijck eenige Heer en ſijn Voorſaten / valſchelijck beſchuldight hebben. Dat Syn Hooghepdt ſijn vettigheyt, ſijn ſoetigheydt, en de goede vruchten, die hy in deſe Regeeringe / beſit met Lof en Prijs van God, en de menſchen, ſonder ergens in/ belaſt te worden/ ſal verlaten, om te ſweeven over de boomen, Jud. 9. verſ. 9. 11. Syn Hooghepdt is maer al te wel bewuſt/ dat dan licht een vyer uyt den doorn-boſch ſoude gaen, en verteeren de Cederen, des Libanons, verſ. 15.

6. Dat de Koop-handel wel werde gemeyntineert / en getultiveert / door welck ons Landt is opgekomen / de Breucken verbetert, Ezech. 27. verſ. 9. vervult met rijckdommen en ſchatten/ ſeer heerlijck, in't herte der Zee, gemaeckt, Eſ. 33. ja daer door/ is onſe ſchoonheyt volcomen geworden. Eſ. 11. Deſe Colomne onſer ſterckte, ſoecken onſe vyanden / ter aerden neder te doen ſtorten, Ezech. 26. 11. met onſe ſchepen/ over al ter Zee/ te bekommeren/ en inſonderheyt de West-Indiſche Compagnie / te verdorſchen, gelijck he

stroo verdorscht werdt, tot mis, Esa. 25. vers. 10. welckers breucke, haestelijc in een oogenblick comen sal. Want-seis / gelijck een vallende schuere, uytwaerts gebogen, in een hoogen muer, Esa. 30. vers. 13. ten zy / sonder eenigh uytstel/ eenparige/ animeuse/ suffisante middelen/ tot hare reele subsistentie/ by de handt genomen werde. VVeet dan en siet, dat het quaet en bitter, booz de beste Patriotten / soude zijn, Jer. 2. vers. 19. soo de selve verlaten / en niet meer gebouwt wiert, Ezech. 26. vers. 24. het sal alle die lust hebben, aen ons quaet, Psal. 40. vers. 15. siende/ dat wy onse arme en behoeftige, Ingezetene hier en in Brasil / niet verlossen, noch rucken komen / uyt de handt der Godloose Portugijsen / Psal. 82. vers. 4. Aennveren om ons in Oost-Indien/ ja hier te Lande / ooch aen te tasten / op hope dat wy dan ooch soo flauwhertigh sullen zijn om ons selven te redden. Wy weten/ dat u Hooghepdt/ die booz de Vrede / geen occasie hebt / om de Palen des Vaderlandts te verbreyden/ gelijck uwe Booz-vaderen/ nopt en sult toelaten insonderhepdt daer God ons macht en middelen genoegh gegeven heeft om het te beletten / datse onder u Hooghepts Gouvernement souden vermindert en van de Staet af-getrocken werden. De goede Ingezetene twijffelen niet/ aen u Hooghepts genegenthepdt en ernst / om de Compagnie te mepntineren / en het af-genomene booz de Portugijsen / wederom aende Staet te brengen/ God Almachtigh zegene U Hooghept hier in / Gen. 27. vers. 3. op dat de Indianen die in duysternisse zitten het licht meer en meer mach op gaen, Matth. 4. 16. en de Inghezetene tot haer goet komen/ om wel te varen.

7. Dat wy eerst en meest/ als een Fondament/ van al het voorgaende: mepntineren/ de ware Gereformeerde Religie / gelijck die *Binnen Dordrecht* Anno 1618. en 1619. na Gods Woordt is vast-ghestelt. Daer door de Rechtveerdige, haer bloedt vergoten hebben, Klagg. 4. vers. 13. daerom heeft God ons gezegent, boven alle volcken, Deut. 7. vers. 14. die is ons geweest/ tot eenen coperen vasten Muer, waer door / onse vyanden, wel tegen ons gestreden hebben, maer niet overmogen, Jerem. 15. vers. 20. ja *De Gereformeerde Religie*, is ons geweest als de Arcke des Heeren, in't Leger der Israelijten/ die gemaeckt heeft / dat onse vpanden / ons gevreest, en uyt-geroepen hebben/ VVee ons! God is in haer Leger, wie sal ons redden, uyt de handt deser heerlijcken Goden? 1. Sam. 4. vers. 6. 7. 8. en daerom willen wy onse Staet/ bevestigen, tot in eeuwigheydt, so moeten wy sterck zijn, 1. Chron. 28. vers. 7. en vast houden, aen de oprechtigheydt, Job 2. vers. 3. onser Leere. Om dat Pandt, welck ons toe betrouwt is, wel te bewaren, 1. Timoth. 6. vers. 23. Daer toe moeten wy alle andere leeren / die niet over een en comen, met de gesonde woorden onses Heeren *Iesu Christi*, vers. 3. verwerpen. Insonderhept/ moeten wy ons Landt suyver houden/ van den Afgoden-dienst, 1. Corinth. 10. vers. 14. des Pausdoms/ als tot verstandige spreke ick, oordeelt Ghy, vers. 15. of ons Landt, niet tegenstaende soo veel Placcaten/ daer tegen/ evenwel vervuldt is met Afgoden des Pausdoms / Esa. 2. vers. 8. ober al / by na / hebben sy haer Priesteren/ Papen/ Cloppen/ Baggijn-hoven/ Capellen/ Godsdienst/ verkoopen haer Cramerye en verfoeyselen, Jer. 7. vers. 30. openlick: vinden ober al by Kleyn en Groot te grooten faveur. Hier mede doen sy my verdriet aen,

aen, spreeckt de Heere, Jer. 6. vers. 19. die sekerlijck, ons Landt tot een verwoestinge, sal doen worden, Jer. 7. 34. soo niet spoedelyck / na het exempel van Asa, de verfoeyselen des Pausdoms/werden wegh gedaen, uyt den ganschen Lande Juda en Benjamin, dat is uyt de 7. Provintien / en uyt de Steden en Plaetsen/ die wy vande Spaensche genoomen hebben, 2. Chron. 15. vers. 8.

De Heere wil u Hoogheyt / en alle de Vaders des Vaderlants / daer toe stercken, want soo menighmael als Gods volck / hare Altaren niet af-gebroken, en de Afgoderye/ uyt het Landt geroept hebben / soo zijn hare Goden haer tot een strick geworden, Jud. 2. vers. 2. 3. en de Heere heeftse verkocht, inde handt harer vyanden, rondtomme, soo dat sy niet meer bestaen conden, voor het aengesicht, harer vyanden, vers. 14. O! dat de Reformatie niet alleen inde Meyerye / maer het geheele Landt door; in desen / niet den eersten by de handt genomen werde/op dat de handt des Heeren, niet tegen ons ten quade en zy, en het ons banger werde, gelijck de Heere gesworen heeft, vers. 15. soo wy 't niet en doen. Maer dat doende/ soo sult ghy u selven, en de Ingesetene behouden, 1. Timoth. 4. 16. Om de Religie te meyntineren/ soo is ook noodsaeckelijck/dat de order/en Macht, Matth. 28. 18. die Christus sijn Kercke gegeven heeft, tot het werck der bedieninge, Ephes. 4. vers. 11. 12. om wel te regeeren, 1. Tim. 5. 17. niet over-gebracht en worde / in een vreemde handt/ die 't Godt niet toe betrouwt heeft, 1. Tim. 6. 20. ghelijck eenige overgebleven Armiaensche geesten/dagelijcx trachten/de Kerckelijcke Regeeringe/ in't Beroepen van Predicanten/Ouderlingen/ en Diaconen/ in't oeffenen van de discipline / aen de Politijcke Regeeringhe te hechten/en haer meesters daer van te maecken. De Pauslijcke geesten / willen 't bringen aen de Patronos/en alsoo beyde als Tegenpartijders van de Gemeynte des levendigen Godts, soecken al haren cieraet, Klaeghl. 1. v. 5. 6. de Pylare ende vastigheyt der waerheyt, werck te nemen/ 1 Tim. 3. 15. dit werck baert overal inde Provintien vyantschappen, twisten, afgunstigheden, toorne, gekijf, tweedracht, ketteryen, nijdt, Gal. 5. 20. quade nadenckingen, 1. Tim. 6. 4. en groote confusien / tot destructie van menichte Ghemeynten / en onrust van't Landt.

De Koninck Saul hem aentreckende Kerckelijcke saecken/ meynende seer groote/Politijcke en Kerckelijcke/redenen daer toe te hebben/ 1 Sam. 13. vs. 11. 12. soo seyde Samuel tot de Koninck/ Ghy hebt sottelijck gedaen, ghy en hebt des Heeren uwes Godts gebodt niet gehouden, de Heere soude u Rijck bevestight hebben in eeuwigheyt, maer nu en sal 't niet bestaen, vers. 13. 14. Van de Koninck Vzzia wert geseght/als hy sterck geworden was, verhief hem sijn herte, tot verdervens toe, en hy overtradt tegen den Heere sijnen Godt, want hy ginck in den Tempel des Heeren, om te roocken op den Reuck-altaer, 2. Chron. 26. 16. de Priesteren des Heeren wederstonden hem, waer over hy toornigh wierdt, maer de Heere plaeghde hem, daerom met Melaetsheyt, vers. 20. 't kan ook onse Regeeringhe / niet tot een eere zijn, van den Heere Godt, vers. 18. als sy nu sterck geworden zijnde door de Kercke / uyt een verheffinge van haer herte, de Kercke souden overweldigen/dit kan niet dan ons verderf veroorsaecken. Godt is hier over jaloers/dat yemant hem soude insteecken/ in saken van de Kercke/die Godt niet gesonden, noch bevel, daer toe gegeven heeft, Jerem.

13431
nijhoff
Teelinck 2

14. v. 14. De persoonen van Christo onder het N. Testament verordineert in't werck der geestelijcke Bedieninge tot volmakinge der Heyligen en opbouwinge des Lichaems Christi, zijn alleen Apostelen, Propheten, Euangelisten, Herders, en Leeraers, 1 Timoth. 4. v. 11. 12. maer geen Magistraten / anders als te zijn Voester-Heeren, volgens de Prophetye Esa. 49. 23. vande Kercke des N. Testaments/ om die te beschermen en te mey̆nteneren / in haer Recht en Bedieninge/ doch geensins om die te ontnemen / en haer selven toe-te-eygenen. Dat ware een trouw'loose Voester / die soo met haer Voesterkindt soude handelen.

Uwe Hoogheyt heeft laetst zijnde in Zeelandt/ getoont datter een ander geest met u was, Num. 14. v. 24. de Geest Godts, Num. 24. v. 2. en soodanige instrumenten die met een verkeerden geest ingeschoncken waren, om het Lant te doen dwalen in zijn doen, Esa. 14. v. 14. tot destructie van onsen Kercken-ordeninge gesteupt/ en veroorsaeckt/ by de Heeren Staten van Zeelandt/ dat de selve/ meer als oyt/ bevestight is / tot grooten lof van u Hooghey̆dt/ haer en der Kercken ruste/ en Gode een goede reucke, 2 Cor. 2. 15. God sy danck die syn Kercke/ door u Hoogheyt/ heeft/ doen triumpheren, v. 14. tegen suicke warre-geesten/ De Heere nu, vergelde u dit goede, dien ghy ons gemaeckt hebt, 1 Sam. 24. v. 20. en de Heere opene de herten, Act. 16. 14. van alle Regenten/ om u Ho. exempel in desen na te volgen: dan soude mē haest/ veel Kercken sien bloeyen/ die nu vergaen/ en de zegenen, des goets komen/ Pro. 24. 25.

Dit zijn de rechte oude Maximen / van onse Voor-vaderen / die in D Ho: Princelick herte, geschreven zijn, Rom. 2. v. 15. en van u Hooghey̆dt/ gepractiseert worden. Doch om u Hoogheyt noch meerder en nader/ aenleydinge daer van te geven: soo heeft het my goet gedacht, Luc. 1. vers. 3. my selve te verstouten/ om u Hoogheyt op te dragen/ dese Aenspraeck/ daer in u Hoogheyt een treffelijcke Instructie sult vinden / om in dese verwerde tijden den Staet van 't Landt / geluckelijck te helpen Regeeren.

Laet doch dese Aenspraeck u Cabinet-Bewaerder zijn/ om het te lesen en te herlesen/ ick hoope en vertrouwe/ dat u Hoogheyt/ lust en smake daer in sult hebben/ en vrucht daer uyt rapen/ ten goede van u Hoogheyts/ geestelijcken en tijdelijcken/ Staet: om onwanckelbaer inde waerheyt te wandelen, 2 Joan. v. 4. tot den eynde toe, Apoc. 2. vs. 26. en als dan / de Croone des levens te ontfangen, welck de Heere belooft heeft, den ghenen die hem lief hebben, Jac. 1. vs. 12. die wy met geheel ons herte en met geheel onse ziele, Mat. 22. v. 37. u Ho. toewenschen/ dewijl ick u Ho. lief hebbe, niet met de woorde, noch met de tonghe, maer met de daet en de waerheyt, 1 Joan. 3. 18. de Genade onses Heeren Jesu Christi, sy met u, Amen, Col. 4. 23.

Salich is hy die leeft, en zijn sy die hooren de woorden deser Prophetie, ende die bewaren, 't gene inde selve geschreven is: want de tijt is na by, Apoc. 1. vs. 3.

Uwe H. V. G.

Ootmoedigen en onderdanigen Dienaer inden Heere

MAXIMILIAEN TEELINCK.

F650
T258v
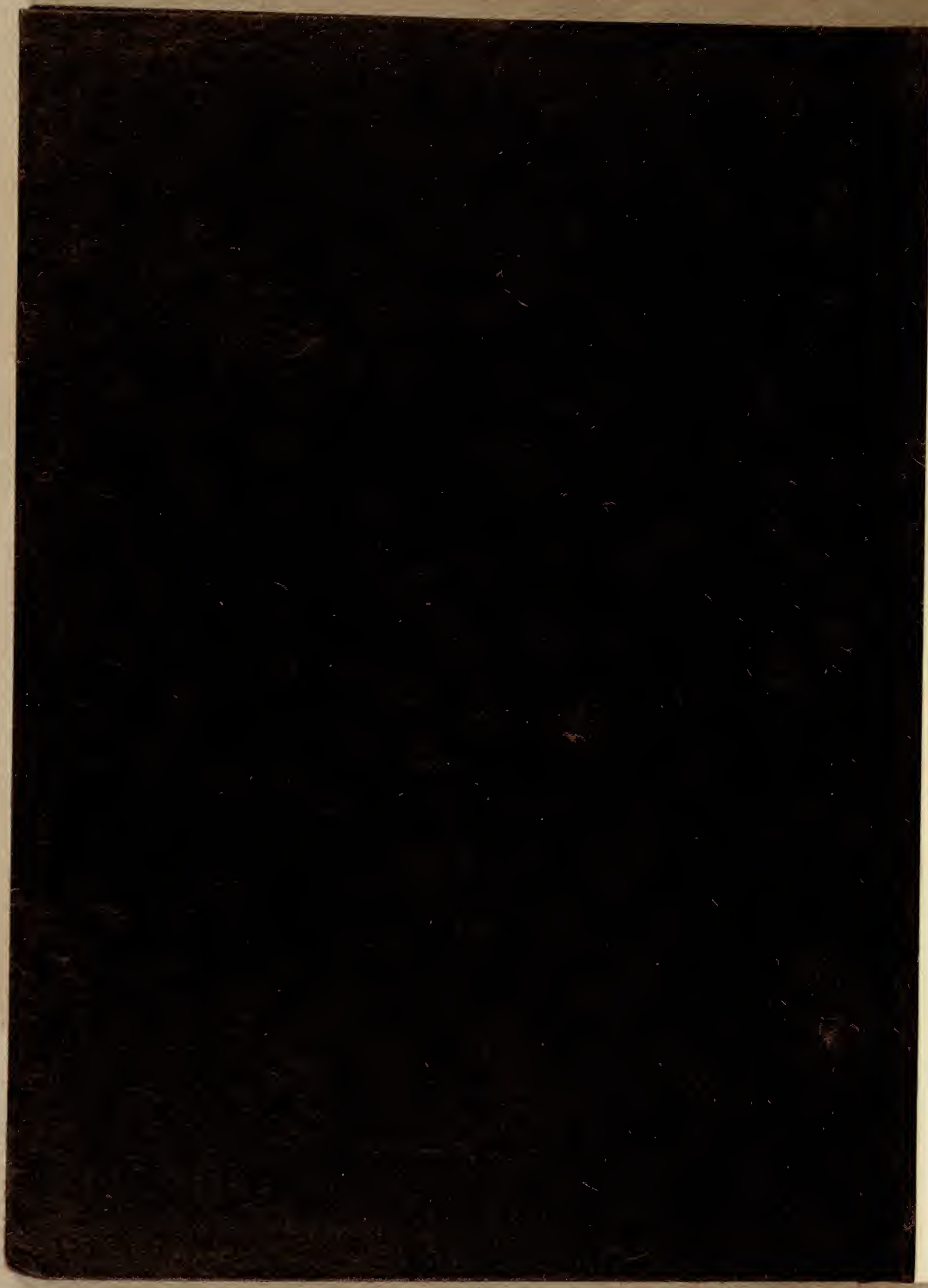
F650
T258v